

ΕΡΕΥΝΑ PULSE ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑ

Γυρίζουν τα περήφανα γηρατειά στη δουλειά μέχρι τελικής πτώσης

► Της ΑΕΝΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ

Η βραδυφλεγής «βόμβα» των ασφαλιστικών ταμείων και του δημογραφικού στη γηραιά ήπειρο και η σταθερά παγερή αδιαφορία των περισσότερων ευρωπαϊκών ηγεσιών για την τρίτη ηλικία κρατούν ψηλά τα επίπεδα φτώχειας των ηλικιωμένων, ενώ ανοίγει την «όρεξη» ορισμένων κυβερνήσεων, μεταξύ των οποίων και της ελληνικής, για το ενδεχόμενο αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης από το 2027 με επιχείρημα την «ενεργό γήρανση». Στη χώρα μας όμως οι συνταξιούχοι ήδη ξεχωρίζουν για την... εργατικότητα τους και στον Βορρά της Ε.Ε. αποτελεί «κανονικότητα» να δουλεύουν σε πιο προχωρημένες ηλικίες.

Είναι ενδεικτικά τα στοιχεία, που δημοσίευσε πριν από λίγες μέρες η Eurostat, με υψηλότερη τη μέση διάρκεια του εργασιακού βίου σε Δανία (42,5 έτη), Σουηδία (43) και Ολλανδία (43,8) το 2024 και χαμηλότερη στη Βουλγαρία και τη χώρα μας (34,8 έτη η καθέμία). Ωστόσο, τα δύο βαλκανικά κράτη καταγράφουν, σύμφωνα με προηγούμενη ανάλυση της ευρωπαϊκής στατιστικής αρχής, τις περισσότερες ώρες εργασίας συνταξιούχων την εβδομάδα (38,8 και 38,5, αντίστοιχα).

Συνταξιούχος του NAT ήταν ο 60χρονος οικοδόμος, ο οποίος έπεσε από ύψος και σκοτώθηκε στις αρχές Ιουλίου στο Νέο Ψυχικό. Αναγκάστηκε να παίζει τη ζωή του κορόνα γράμματα πάνω στις σκαλωσιές ώστε να συμπληρώσει την πενιχρή του σύνταξη και να συμπάλει στα έξοδα της οικογένειάς του, που ενημερώθηκε για το θάνατό του με... SMS από την κατασκευαστική εταιρεία. Συνάδελφοι του, εργάτες, αγρότες και άλλοι χαμηλοσυνταξιούχοι, επιστρέφουν ολοένα και συχνότερα στο μεροκάματο για να μπορέσουν να τα βγάλουν πέρα, καθώς οι μνημονιακές περικοπές, οι απανωτές κρίσεις και η ακρίβεια έχουν αφήσει εκατοντάδες χιλιάδες ηλικιωμένους με εισοδήματα πείνας.

«Όσο με βαστάνε τα πόδια μου θα βάφω. Και όσο μου επιτρέπουν τα μάτια μου να βλέπω βέβαια. Ήταν η δεύτερη δουλειά μου και

Αγγίζουν την «κορυφή» με τις περισσότερες ώρες στο μεροκάματο οι Έλληνες συνταξιούχοι που εργάζονται • Οι διαφορές σε μια Ε.Ε. με φτωχούς συνταξιούχους • Οι Ευρωπαίοι προτιμούν τη μερική απασχόληση • 9 στους 10 επιστρέφουν στη δουλειά στη Σκανδιναβία

πριν πάρω σύνταξη ως νοσηλευτής, προκειμένου να ζω με αξιοπρέπεια και να μεγαλώσω τα παιδιά μου. Τώρα αναγκάζομαι να τα βοηθάω, διότι έχουν και εκείνα παιδιά» δηλώνει στην «Εφ.Συν.» 68χρονος ελαιοχρωματιστής από την Αθήνα.

Ο ίδιος χαρακτηρίζει «για γέλια» το επίδομα των 250 ευρώ, που θα χορηγήσει τον ερχόμενο Νοέμβριο η κυβέρνηση, λέγοντας ότι απορρίπτει μονίμως τα αιτήματα των συνταξιούχων για πραγματικές αυξήσεις στις συντάξεις, επαφώρα της 13ης-14ης σύνταξης

και αναδρομικά για όλους.

Η αρνητική ελληνική επίδοση έρχεται σε αντιδιαστολή με την προτελευταία θέση στους αυτοαπασχολούμενους (20,3%), που εργάζονται αφού συνταξιοδοτηθούν και στην Ε.Ε. αποτελούν το σημαντικότερο μέρος (56,4%). Αυτή εξηγείται από τη διαδομένη αδήλωτη απασχόληση, την οποία δεν υπολογίζουν τα επίσημα δεδομένα των στατιστικών αρχών και την οποία θέλουν να καταπολεμήσει η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με την κατάργηση της περικοπής ύψους 30% στις κύριες και επικου-

ρικές συντάξεις με τον νόμο Γεωργιάδη (5078/2023).

Ποιοι ζημιώθηκαν από τον νόμο Γεωργιάδη

Πάντως, το μέτρο, που ξεκίνησε να εφαρμόζεται το 2024, ζημίωσε τους μισθωτούς συνταξιούχους με υψηλές αποδοχές, καθώς παρόλληλα προέβλεπε την παρακράτηση 10% σε αυτές, επιπλέον από τις συνήθεις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη συνταξιοδοτούνται κατά μέσον όρο περίπου στα

63 τους χρόνια. Περίχλιτα καθώς είναι στη συγκεκριμένη αγορά εργασίας, η αγορά ξεπερνά τον ηλικιακό ρατσισμό στις προσλήψεις, όταν χρειάζεται υπηρεσιακά ώριμους εργαζόμενους να προσφέρουν την πολύτιμη εμπειρία τους, τις γνώσεις και τις ικανότητές τους με κίνητρο κατά κανόνα τις καλές απολαβές.

Όπως επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή, τα άτομα με ανώτερο μορφωτικό επίπεδο (όπως τα διευθυντικά στελέχη και άλλοι επαγγελματίες) έχουν περισσότερες πιθανότητες να επιστρέψουν ή να παραμείνουν στην δουλειά, αφού λάβουν την πρώτη τους σύνταξη. Στην Ελλάδα «αγκάθι» για να συνεχίσουν, ώστε να λάβουν και δεύτερη, αποτελεί το γεγονός ότι το εισοδήματά τους «ψαλιδίζεται» πλέον περισσότερο από πριν. Για παράδειγμα, υψηλόβαθμο στέλεχος με 3.000 ευρώ μισθό (μικτά) και σύνταξη 800 ευρώ έχανε από αυτή 240 ευρώ με το προηγούμενο καθεστώς και χάνει 300 με το νέο. Σε κάθε περίπτωση, όπως διαπιστώνει η ελληνική αρχή, ο κύριος λόγος εργασίας των ατόμων ηλικίας 50-74 ετών, που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, ανεξαρτήτως θέσης και επαγγέλματος, είναι οικονομικός επειδή, όπως δηλώνουν οι ίδιοι, «ήταν αναγκαίο» (32,9%) ή επειδή «συνέφερε οικονομικά» (14,0%). Το 25,8% ήθελε να παραμείνει δραστήριο και για το 13,3% ήταν προτιμότερο, γιατί απλώς ο/η σύντροφός τους ήταν ακόμα στη δουλειά.

Φέτος οι εργαζόμενοι συνταξιούχοι αναμένεται να βγουν κερδισμένοι από το νέο νομοσχέδιο του υπουργείου Εργασίας, το οποίο θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση το επόμενο διάστημα και έχει ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων εξαιτίας αντεργατικών ρυθμίσεων που άπτονται πεδίων συλλογικών διαπραγματεύσεων. Σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας, η σχετική διάταξη προβλέπει πως όταν εργαζόμενος συνταξιούχος δικαιούται προσαύξηση στη σύνταξή του και η επιπλέον παροχή δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του συντελεστή της Εισφοράς Αλληλεγγύης, προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο μείωσης της καθαρής σύνταξης λόγω της παραπάνω αύξησης. Όσοι, λόγω της προσαύξησης, μπορεί να αλλάξουν κλίμακα και να έχουν υψηλότερη εισφορά θα παραμείνουν στην ίδια κλίμακα.

Χάσμα Ανατολής – Βορρά

Η ΕΠΑΝΕΝΤΑΣΗ στην αγορά εργασίας μετά την πρώτη σύνταξη είναι πολύ συχνή στη Φινλανδία (12,2%) και την Εσθονία (12,4%), όπου καταγράφθηκαν οι περισσότεροι συνταξιούχοι που συνεχίζουν να εργάζονται, ανεξάρτητα από το επάγγελμα που επιλέγουν. Η «πρωτιά» της Εσθονίας δεν είναι καθόλου τυχαία, γιατί σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΟΟΣΑ η χώρα έχει τη μεγαλύτερη διαφορά (37,4%) του εισοδήματος των εργαζομένων άνω των 65 ετών σε σχέση με εκείνο του εθνικού πληθυσμού.

Η φτώχεια των συνταξιούχων παραμένει υψηλή σε Λετονία (33%), Κροατία

Η «πρωτιά» της Εσθονίας στην επανένταξη στην αγορά εργασίας δεν είναι τυχαία, αφού η χώρα έχει τη μεγαλύτερη διαφορά (37,4%) του εισοδήματος των εργαζομένων άνω των 65 ετών σε σχέση με εκείνο του εθνικού πληθυσμού

(28,5%) και Λιθουανία (24,6%) αποδεικνύοντας ότι οι ηλικιωμένοι τείνουν να είναι πιο ευάλωτοι οικονομικά στα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης και κυρίως της Βαλτικής. Οι μικρότερες αποκλίσεις παρατηρήθηκαν σε Ισλανδία (3,1%), Νορβηγία (4,1%), Δανία (4,3%), Φινλανδία (5,5%), σε χώρες δηλαδή με ισχυρά συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και συνταξιοδότησης. Στην Ελλάδα το ποσοστό φτώχειας των ηλικιωμένων ανήλθε στο 22,7%, ξεπερνώντας κατά πολύ τον διεθνή μέσο όρο του 13,3%.

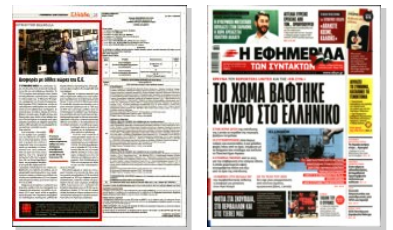

1. ΓΥΡΙΖΟΥΝ ΤΑ ΠΕΡΗΦΑΝΑ ΓΗΡΑΤΕΙΑ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΙΚΗΣ...

Μέσο: Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Ημ. Έκδοσης: ...04/08/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...04/08/2025

Σελίδα: 25

ΞΙΟΥΧΩΝ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διαφορές με άλλες χώρες της Ε.Ε.

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΟΜΩΣ στις υπόλοιπες χώρες της Ένωσης; Στη γειτονική Ιταλία μόνο το 9% των συνταξιούχων δουλεύει. Το 73,1% εκείνων που φτάνουν στην ηλικία συνταξιοδότησης εγκαταλείπουν οριστικά το επάγγελμά τους. Ο Φάουστο Ντουράντε, γραμματέας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας (CGIL) Σαρδηνίας, τονίζει ότι «χρειαζόμαστε αναθεώρηση του ανταποδοτικού και συνταξιοδοτικού συστήματος. Οι περισσότερες συντάξεις σήμερα δεν υπερβαίνουν τα χίλια ευρώ». Θυμίζει ότι πριν από λίγους μήνες στην Ιταλία «ένας άνδρας άνω των 70 ετών πέθανε σε ατύχημα στον χώρο εργασίας. Εργαζόταν με σύμβαση ορισμένου χρόνου. Μία τραγωδία που υπογραμμίζει ότι για πολλούς η σύνταξή τους δεν είναι αρκετή».

Στον αντίποδα η Τσεχία βλέπει τον αριθμό των εργαζόμενων συνταξιούχων να αυξάνεται τα τελευταία χρόνια, έπειτα από τη μείωση που υπέστη η συμμετοχή τους στην εργασία κατά την πανδημία. Η πλειονότητά τους είναι μισθωτοί. Από την αρχή του έτους έχουν όφελος από την εφαρμογή έκπτωσης 6,5% στις εισφορές τους. Με την ίδια μεταρρύθμιση, όμως, τον περασμένο Νοέμβριο, η κεντροδεξιά κυβέρνηση συνταξιοδότησης, επικαλούμενη την ανάγκη επιβράδυνσης της έκδοσης συντάξεων και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων, ενέκρινε την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης (65 έτη σήμερα) κατά ένα μήνα επιπλέον με ανώτατο όριο τα 67 έτη το 2056.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η υστέρηση των δημοσίων εσόδων από τον περιορισμό των εισφορών θα μπορούσε να ανέλθει σε περίπου 161,1 εκατ. ευρώ, αλλά οι αρμόδιες αρχές θεωρούν ότι η παραπάνω παρέμβαση σε συνδυασμό με καλύτερους μισθούς θα

παρακινήσουν περισσότερους ηλικιωμένους και άρα το κράτος θα επωφεληθεί από τους φόρους.

Στην Ιβηρική, η Ισπανία αποτελεί μια σπάνια περίπτωση, καθώς έχει τους λιγότερους εργαζόμενους συνταξιούχους μεταξύ 50 και 74 ετών στην Ε.Ε. Μόνο ένας στους 20 συνδυάζει εργασία και σύνταξη, ενώ η μέση σύνταξη κυμαίνεται από το 70% έως το 80% του τελευταίου μισθού. Αυτό σε συνδυασμό με την αύξηση των επενδύσεων στις συντάξεις από τον Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό συντηρεί το δίκτυο κοινωνικής ασφάλισης. Αλλωστε η ισπανική κουλτούρα ειβίσται να συνδέει τη συνταξιοδότηση με την πλήρη ανάπαυση, σε αντίθεση με χώρες του Βορρά, όπου η συνέχιση της εργασίας ως τα γεράματα εκτιμάται μάλλον περισσότερο.

Ετσι δεν είναι τυχαίο ότι η νοτιοευρωπαϊκή χώρα έχει το χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων συνταξιούχων (18,2%). Στο άλλο άκρο βρίσκονται η Ιρλανδία (87,7%), η Φινλανδία (88,0%) και η Σουηδία (98,4%). Επιπλέον οι ίδιες τρεις χώρες ανέφεραν και τους πιο πολλούς συνταξιούχους επιχειρηματίες. Στην Ελλάδα μόνο το 20% των επιχειρηματιών θέλει να έχει τον ίδιο «πονοκέφαλο»

μετά τη σύνταξη.

Μία άλλη διαφορά σε σχέση με την Ευρώπη έγκειται στο γεγονός ότι πάνω από τους μισούς συνταξιούχους (57%) συνολικά εργάστηκαν το 2023 με σύμβαση μερικής απασχόλησης, ποσοστό σχεδόν υπερτριπλάσιο από ό,τι στον ευρύτερο πληθυσμό (20%). Σημειώνεται ότι η ανάλυση της Eurostat συμπεραίνει πως το 18,5% των εργαζομένων ηλικίας 15-74 ετών δεν μπορεί να βρει δουλειά με πλήρες ωράριο και ότι οι συνταξιούχοι προτιμούν τη μερική απασχόληση λόγω της λιγότερης κούρασης.

Η Ισπανία αποτελεί μια σπάνια περίπτωση, καθώς έχει τους λιγότερους εργαζόμενους συνταξιούχους μεταξύ 50 και 74 ετών στην Ε.Ε.

*Το άρθρο γράφτηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος PULSE, στο οποίο συμμετέχει κατ' αποκλειστικότητα η «Εφ. Συν.». Συνεργάστηκαν οι: Davide Madeddu (Il Sole 24 Ore - Ιταλία), Ana Somavilla (El Confidencial - Ισπανία) και Julie Šafoná (Deník Referendum - Τσεχία).